

MAVİSEL YENER
AKLIMDA TUHAF
S RULAR

ÇOCUKLAR İÇİN DENEMELER

AKLIMDA TUHAF SORULAR

(ÇOCUKLAR İÇİN DENEMELER)

© 2022, Tudem Eğitim Hizmetleri San. Tic. AŞ

1476/1 Sok. No:10/51 Alsancak-Konak/İZMİR

YAZAR: Mavisel Yener

RESİMLEYEN: Kaan Kayhan Atik

KAPAK GÖRSELİ: Mavisu Demirağ

EDİTÖR: Hülya Dayan

SON OKUMA: Yağmur Yavaş Aydın

GRAFİK UYGULAMA: Aynur Sarıbüyük

BASKI VE CİLT: Ertem Basım Yayın Dağıtım San. Tic. Ltd. Şti.

Başkent Organize San. Bölgesi 22 Cad. No:6 Malıköy, Temelli/Ankara

Tel: 0312 284 18 14

Birinci Baskı: Ocak 2023 (3000 adet)

ISBN: 978-605-285-706-9

Yayınevi sertifika no: 45041

Matbaa sertifika no: 48083

Tüm hakları saklıdır. Bu yayının hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin önceden yazılı izni olmaksızın tekrar üretilemez, bir erişim sisteminde tutulamaz, herhangi bir biçimde elektronik, mekanik, fotokopi, kayıt ya da diğer yollarla iletilemez.

MAVİSEL YENER

AKLIMDA TUHAF SORULAR

ÇOCUKLAR İÇİN DENEMELER

Mavisel Yener

1984'te Ege Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesinden mezun oldu. Edebiyatın farklı türlerinde 150'den fazla kitabı olan yazar, hayatını çocuk ve gençlik edebiyatına adanarak nitelikli eserler kazandırmayı hedefledi. Öykü, masal ve şiirleri ilköğretim ders kitaplarında yer aldı. Eserleri, T.C. Kültür Bakanlığı TEDA Projesi kapsamında başka dillere de çevrildi, yapıtları dünya çocuklarıyla buluştu. Eserleri birçok ödüle değer görülen yazar, 2003 Tudem Edebiyat Yarışması Birincilik Ödülünü de kazanmıştır. 2018 Hans Christian Andersen Ödülü; 2022 ve 2023 Uluslararası Astrid Lindgren Anma Ödülüne (ALMA) Türkiye Adayı olarak gösterilmiştir.
www.maviselyener.net

Tudem Yayınlarından çıkan kitapları:

Şiir:

Kırmızı Şemsiye, Şiir Saldım Gökyüzüne
Mavisel Yener ile Şiir Atölyesi

Deneme:

Aklımda Tuhaf Sorular (Çocuklar için Denemeler)

Başvuru:

Atatürk'le Birlikte Düşünelim, Günlük de Neyin Nesi?

Masal:

Mavisel Yener ile Masal Atölyesi
Sen de Oku Klasikler: Ezop Masalları

Öykü:

Haylaz Pati'nin Serüvenleri 1, 2, 3, 4, 5, Hayaletten Mektuplar
Mavisel Yener ile Öykü Atölyesi, Öğretmen Neden Çıldırdı?

Roman:

Mavi Zamanlar, Sonsuzluk Kütüphanesi
Kayıp Kitaplıktaki İskelet 1 (Aytül Akal ile)
Kayıp Kitaplıktaki İskelet 2-Yaşayan Ölümler (Aytül Akal ile)
Kayıp Kitaplıktaki İskelet 3-Fare Sarayı (Aytül Akal ile)
Tembel Teneke Acaba Nerede?, Çok Acayip Bir Macera
Sen de Oku Klasikler: Oz Büyücüsü
Sen de Oku Klasikler: Pinokyo

İÇİNDEKİLER

Merhaba “Delidolu Ciddilik” ...	7
Karşılaşmalar ...	9
Lodosçu Amca Sokağı ...	11
Pinokyo’nun Burnu, Klavyenin Tuşu ...	15
Okulda Öğretilmeyenler Listesi ...	19
Telefonlar Çok Parlak, Ekranlar Pek Şingirdak ...	21
Gıdıkla da Güleyim ...	25
Sümüklü Böcekli Deneme ...	29
Karagöz ile Hacivat ...	31
Kalemlerle İnsanları Birbirinden Ayıran En Önemli Özellik ...	35
Bilim İnsanı Olsaydım... ...	39
Sümüklü Böcekli Denemenin Devamı ...	41
Jules Amca ...	43
Tıklama Hıklama Pıklama! ...	47
İncinmesin Yüreğimiz ...	51
Derdini Söylemeyen... ...	55
Dışler ve Düşler ...	59
Zırt Pırt ...	61
Kırlangıçlar Geçidi ...	65
İsmimizin Sırrı ...	67
Kediler Ne İster? ...	71
İşte Size Özgürlük ...	75
Zencefilli Deneme ...	77

MERHABA

“DELİDOLU CİDDİLİK”

Bu deneme kitabını hazırlarken, “Amacımız, türe yaklaştırmaktan ya da sevdirmekten ziyade, böyle bir türün olduğunu göstermek ve okurlara bir örneğini ya-
şatmak,” diye yazdı bana editörüm. Defalarca okudum bu cümleyi, derinlerine daldım. Gerçekten de amacım ne, deneme türünün örneğini göstermek mi? Ola ki öyle, ama daha ağır basan, öne çıkan nedenlerimin de olduğunu fark ettim.

Öyle kıpır kıpır denemeler yazmalıyım ki çocuklar karşılaştıklarında tadını, rengini unutamasınlar. Çok sevsinler, renkten renge kanat çırpınsınlar. Okumanın büyüüne kapılınsınlar. Yenilerini de araştırıp okumak istesinler. Sonra... Sonra deneme yazmak için heyecanlansınlar. Hem şaşırsınlar hem de şaşırtsınlar. Sözcükleri uykudan uyandırıp oyuna çağırsınlar. Her konuda özgürce, sınırlarını genişleterek, doludizgin koşsunlar

deneme türünün sokaklarında, kendileriyle konuşmanın mutluluğunu yaşasınlar.

Çocuklar denemenin onlara çok benzediğini fark etsin. Önceden hesap kitap yapmadan pat diye sorularını sorabilmenin keyfini yaşasın. Bir konudan diğerine zıp-zıp zıpladığını fark etsin. Deneyebilme özgürlüğünün tadına varsın, yazarken hiçbir buyruğa uymak zorunda olmadığını görsün. Ne denli içten, eğlendirici, merak uyandırıcı, şaşırtıcı olduğunu fark etsin. Ayak diremek yerine “Acaba”, “Belki”, “Şöyle de olabilir” diye sorgulasın yaşamı.

Kimileri denemenin pek ciddi bir yazı türü olduğu eğiliminde; bunun yanıtını yazının efendilerinden Nermi Uygur veriyor: “Delidolu ciddilik,” diyor deneme için. Kim sevmez delidolu ciddilikleri...

Duyduk duymadık demeyin, bu denemeleri çocuklar sevsin diye yazdım!

KARŞILAŞMALAR

Bir insanla ilk karşılaşmamızda, genellikle gözler, saçlar, güler yüz, konuşma biçimi dikkatimizi çeker. Bir kitapsa karşılaştığımız, kapak, isim, arka kapağındaki ipuçları merakımızla el ele tutuşuverir...

Elbette herkese başka yaklaşıyor hayat! Benim için bir kitapla ilk tanışma, giriş satırını okuduğumda gerçekleşiyor. Bu harika bir deneyim de olabilir, sıradan da... Her defasında “Harika, müthiş bir deneyim,” demek sizce mümkün mü? Her tanışma farklı bir sürprizi de getiriyor.

İtiraf edeyim, okurken beklentilerimi boşa çıkardığı için yarıda bıraktığım kitaplar da var; aradan günler, mevsimler geçtikten sonra sayfalarına döndüklerim de...

Genellikle giriş cümlelerinden etkilendiğim kitaplar ömür boyu unutamayacaklarım arasındadır. “Vızzzzz... Kurşun sesini böyle duyarsın bazen. Arılar gibi kulağının yanından geçip gider.” Güzin Öztürk’ün kaleme aldığı,

2015 Tudem Edebiyat Birincilik Ödülü sahibi *Kuş Olsam Evime Uçsam*'ın giriş tümcesi bu. Çarpıcı... Kitabın kapısını açarken, okuyacağımız hikâyeye dair pek çok ipucunu gizliyor içinde. Unutulmaz bir tanışma cümlesiyle başlayan dostluk, hep anımsanacak bir kitaba işte böyle dönüşüyor.

Kitaplarla karşılaşma anlarımız insanlarla olana benziyor aslında. İlk izlenimde pek hoşlanmayıp, ön yargılı davranabiliyoruz bazen. Tanışıklık biraz daha ilerleyince ağız burun kıvrımlarımızın yanılgıya dönüştüğünü fark ediyoruz. İnsana da kitaba da biraz daha şans...

LODOSÇU AMCA SOKAĞI

Gezegenimizde onlarca, yüzlerce, binlerce şehir, kasaba, köy var. Yaşadığımız yer huyumuzu suyumuzu etkiliyor; duygularımızı davranışlarımızı şekillendiriyor. Şehirler insanlarda, insanlar da şehirlerde iz bırakıyor. Tıpkı, sımsıkı oluşturduğumuz dostluklar gibi. Konya-Mevlâna, Burgazada-Sait Faik, Akşehir-Nasreddin Hoca, Bodrum-Halikarnas Balıkçısı'yla birlikte anılıyor.

Define Adası, Çizgi Ülke, Harikalar Diyarı, Oz Ülkesi, Orta Dünya, Nerezalet Ülkesi, Pasaklılar Ülkesi, Maskanunka Adası, Narnia, Liliput gibi bazı yerler yalnızca hayallerde, kitaplarda var. Düşlerimiz sınırlarımızı aşınca sanal âlemde de yaşayabileceğimiz yerler oluşturmaya başladık. Özel gözlük, kuantum pelerin, sensörlü başlık, artırılmış gerçeklik eldiveni giy, hooop sanal bir şehirdesin. Çok yakında gözlük benzeri eşyalara da gerek kalmayacak, her şeyi gözlerimizin önünde canlandırabileceğiz. İstedğin ülkeye gidip dilediğini yap, sanal paran varsa tabii! Bu kadar kolay mı?

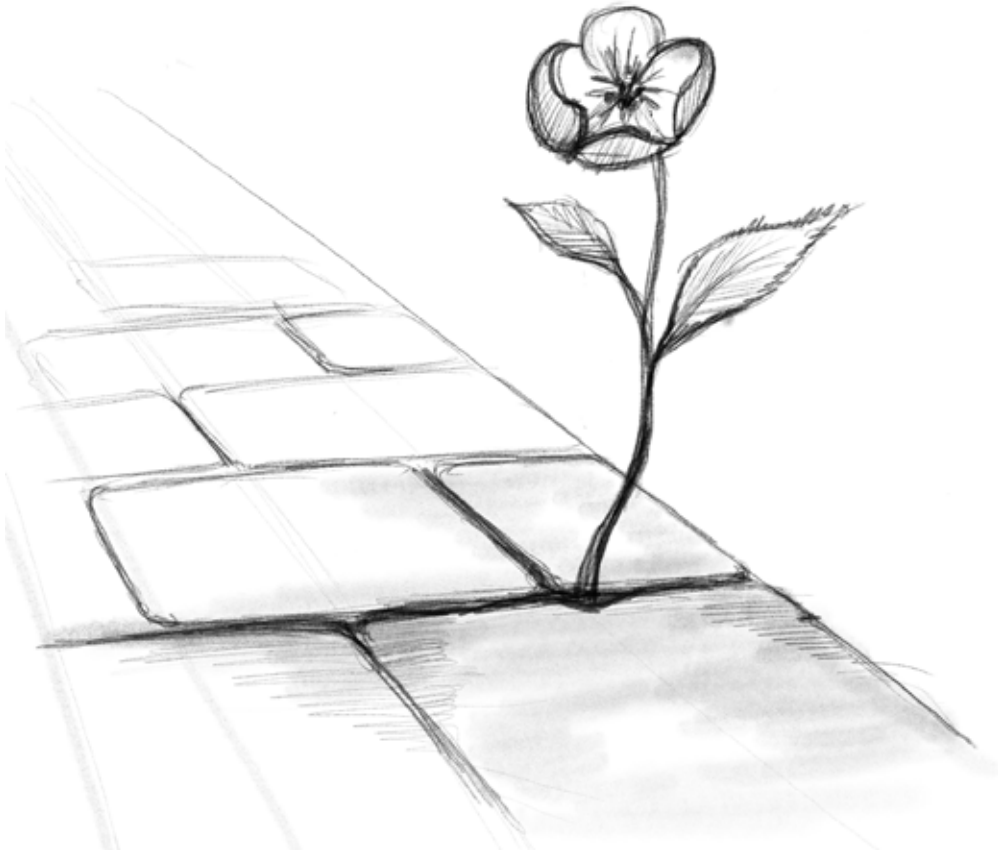
Aklımda deli sorular... Tüm bunlar nereye götürecektir kent algısını? Sanal kentler yaşadığımız yerle bağımızı silikleştirmiyor mu? Yoksa hayallerimizi çoğaltır, zenginleştirir mi? Sanal şehirlerde dolaşırken burada neleri terk ediyoruz?

İnsan yaşadığı her yere kendinden bir renk bırakıyor, var olduğu her yerde bir iz arıyor. “Lodosçu Amca Sokağı”nın adını kafadan mı atmışlar? Acaba bir hikâyesi var mı bu sokağın? Eskiden “Yasemin Çiçeği Çıkmazı” dediğimiz çıkmaz sokağın adı değişti, “200/2 sokak” oldu. Bir zamanlar orada var olan yaseminler açgözlü betonlara yenik düştü, kuruyup gitti. Paralelindeki Yosun Sokağı’nın da tabelasını değiştirip “200/3 sokak” dediler. Numaralar sokakların hikâyesini ne kadar anlatabiliyor?

Estonya’daki Çorba Kasabası (Supilinn) iyi bir örnek. Orası bir zamanlar bataklıkmiş. Sonrasında su seviyesi geri çekilince, insanlar oraya yerleşip sebze yetiştirmeye başlamış ve sokaklara *patates*, *bezelye*, *fasulye*, *kavun sokağı* gibi isimler vermişler. Yaşayıp deneyimledikleri ne varsa onunla seslenmişler hayata. Hikâyesine sahip çıkan Çorba Kasabası hayal gücümüzü de tetiklemiyor mu?

Değişimden, gelişimden, teknolojiye yanayım. Fakat sanal dünyayı hayal ederken burada yok ettikleri-

mizi de gözden geçirmemiz gerek. “Neyi, niçin, nasıl korumalıyız?” sorusunun yanıtını bulup gerekeni yapacağız; iyimserim, umutluyum. Birazdan tepelerden kekik toplamaya gideceğim.

Aklımda Tuhaf Sorular, içtenlikli, merak uyandırıcı, düşündürücü, sorgulatan, felsefi yönü olan; çocukların dünyasını kuşatan güncel sorunların buyur edildiği bir denemeler toplamı.

Çocukları deneme türüyle tanıştıırken, deneme yazmak ve başka denemeler okumak için heyecanlandırıyor. Yaşam, evren, kültür, teknoloji, insan, doğa ve yaşantılarımızın nice ögesini kucaklıyor.

ISBN: 978-605-285-706-9

9 786052 857069

tudem.com

 tudemyayingrubu